

Før Lovforslagets Fremsættelse har jeg indhentet kyndige Folks Udtalelser derom og henvendt mig til det Udvalg, som Landhusholdningsselskabet i 1914 nedsatte til Udarbejdelse af Forslag om Vanding og Afvanding af Arealer her i Landet. I dette Udvalg sidder der Repræsentanter dels for Landhusholdningsselskabet og dels for Hedeselskabet, Landboforeninger o. s. v. Til dette Udvalg har jeg sendt Forslaget og hørt dets Udtalelser derom, og Udvalget har yderligere tilkaldt teknisk kyndige Folk og haft en Forhandling med dem, og den Erklæring, som Udvalget har afgivet, foreligger trykt som Bilag til Lovforslaget. Jeg har ogsaa igennem Indenrigsministeriet afæsket Brændselsnævnet og det staaende Landbrugsudvalg Erklæring. Medens Brændselsnævnets Erklæring ikke er saa ubetinget anbefalende, anbefaler det staaende Landbrugsudvalg meget varmt at fremme Lovforslaget. Brændselsnævnets Erklæring gaar ud paa, at de meget godt, hvis det er nødvendigt, vil benytte disse Arealer efter den Lov, som Brændselsnævnet er oprettet efter, og ogsaa foretage Ekspropriation; men Ekspropriation efter denne Lovs Bestemmelser gælder kun Materialet, medens Arealet tilbageleveres igen, naar man har taget Tørv, eller hvad det nu er. For mit Vedkommende lægger jeg imidlertid Vægt paa, at Staten i dette Tilfælde ikke alene erhverver Brændselsmaterialet, men ogsaa selve Arealet, og jeg tror, dette er ret nødvendigt, netop for at disse Moser ikke skal ødelægges, men at der kan blive Plan i det Arbejde, der bliver foretaget. Det staaende Landbrugsudvalgs Erklæring er klar og tydelig. Den gaar ud paa, at Udvalget enstemmigt giver Planen sin ubetingede Tilslutning, idet Udvalget „har vedtaget paa det varmeste at anbefale, at de for Sagens Gennemførelse nødvendige Undersøgelser foretages og fremmes, for at der ved Forslagets Gennemførelse kan skaffes Arbejde og Brændsel samtidig med, at der indvindes Landbrugsarealer“.

Det af Landhusholdningsselskabet i 1914 nedsatte Udvalg har afgivet en ret fyldig Erklæring og omtaler ikke alene, at man kan faa Brændsel, men ogsaa, at Moserne kan udnyttes paa anden Maade, til Fremstilling af Tørvestrøelse, Ammoniak o. s. v., og Udvalget resumerer det hele i den Udtalelse, som jeg med den højttærede Formands Tilladelse skal oplæse. Den lyder saaledes: Udvalget skal „tillade sig at udtale den Formening, at det tekniske Grundlag for en Udnyttelse

af Vildmoserne i de i Ministeriets Skrivelse angivne Retninger er til Stede, idet man, ved at iværksætte dette Foretagende, hurtigt kan skabe et Middelt til at lindre Brændselsnøden og imødegaa en truende Arbejdsløshed. Desuden vil man, under Forudsætning af, at Mosernes Udnyttelse til Brændsel sker med fornødent Hensyn dertil, kunne fremskaffe en Jordbund, som egner sig fortræffeligt til landbrugsmæssig Benyttelse i forskellige Retninger. Udvalget anser det ligeledes for at være af særdeles stor økonomisk Betydning, hvis man ved rationel Udnyttelse af de store Højmosearaler kan bidrage til at modvirke den hensynsløse Tørveskæring, som i de sidst forløbne Aar paa Grund af abnormt høje Tørvepriser har fundet Sted paa gode Lavmoser, og hvorved værdifulde Arealer helt eller delvis ødelægges for fremtidig Kultur“.

Jeg er ikke blind for, at der kan rejses Indvendinger mod dette Lovforslag, men Regeringen har ikke ment at kunne undlade at fremsætte det for Rigsdagen for at høre dens Mening derom, om man er villig til og vil slutte sig til, at disse Forarbejder foretages. Thi uden disse kan Moserne ikke udnyttes, og medens disse Forarbejder staaar paa — og de kan paa-begyndes straks, hvis Lovforslaget bliver vedtaget —, er der Tid til yderligere at undersøge Forholdene deroppe, før man begynder paa Arbejdet i større Stil. Det er jo ikke Meningen, at Regeringen og Rigsdagen skal skære Tørv deroppe. Det er Meningen, at man vil overlade Arbejdet, for saa vidt det er muligt, til private, men under Kontrol af Landbrugsministeriet.

Maa jeg til Slutning tilføje, at Statens Planteavlsudvalg, som jeg har bedt om at være behjælpeligt med at gennemføre denne Sag, har givet sin Tilslutning hertil og vil overtage dette store og vigtige Arbejde. Naar jeg saa dertil føjer, at Formanden for Statens Planteavlsudvalg, Professor Westermann, vel nok en af de mest kyndige her i Landet paa dette Omraade — han har studeret Moser lige fra sin Ungdom af ikke blot her i Landet, men ogsaa i Udlandet —, har givet Forslaget sin varmeste Anbefaling, er det for mig nogenlunde et Bevis for, at de Tanker, som ligger til Grund for Lovforslaget, ikke er saa helt gale. Men det er jo muligt, at Rigsdagen ønsker yderligere Garantier, før man gaar ind paa dette Forslag. Jeg har imidlertid paa Grund af de forhaandenværende Omstændigheder ikke turdet undlade at fore-